

Veřejná správa ve specifických oblastech I. FINANČNÍ SPRÁVA

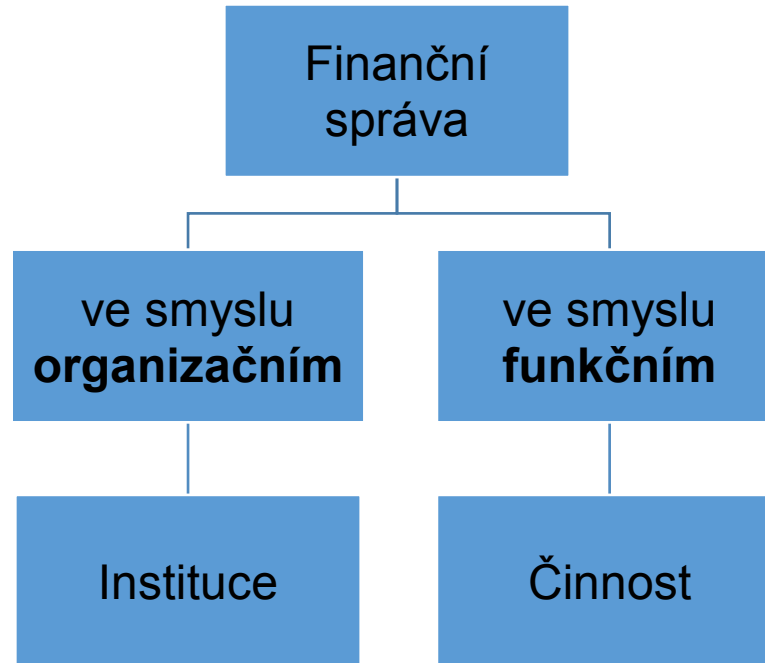
Petr Mrkývka 2016

- **8. přednáška** 24. 11. 2016 (doc. Mrkývka)
- **Veřejná správa ve specifických oblastech I.** (veřejná správa v oblasti finanční, financování veřejné správy).
- **Cíl:** cílem této přednášky je poukázat na konkrétní projevy veřejné správy ve speciálních oblastech. V daném ohledu jde o uvedení faktu, že veřejná správa disponuje finančními zdroji, finanční prostředky přijímá a současně je i vynakládá.

Finanční správa

- Prastaré pojítka mezi financemi a veřejnou správou, správním právem a finančním právem.
- Merkl: pomocná funkce - slouží realizaci ostatních činností státu, negoval její samostatnost (Merkl, A. Obecné právo správní. Díl II. Praha – Brno: Orbis 1932)
- **X** Pošvář: samostatný díl veřejné správy
- Siblík: nástroj zajišťování dostatku peněžních prostředků pro státní správu, ale také jako bankovní dohled, dohled nad spořitelny a pojišťovny, správu majetku státu ... (1947)

Pojetí finanční správy

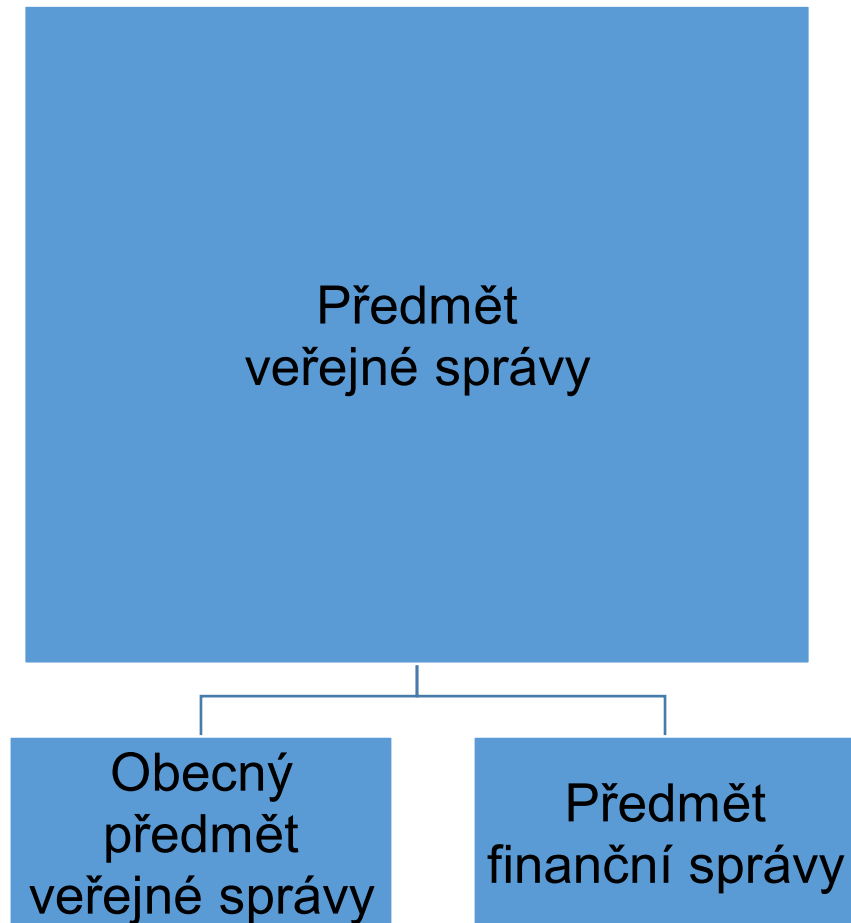

- Stejně je možné pojímat celou veřejnou správu i jednotlivé její díly
- Finanční správa je specifickým a výjimečným dílem veřejné správy – v čem?

Specifika a výjimečnost finanční správy

- Finanční správa je nástrojem realizace finančního práva za podmínky, že zákonodárce předpokládá pro uskutečnění finančního práva formy a metody vlastní veřejné správě.
- Finanční správa je výjimečná svým předmětem, svojí právní regulací a tím, ... že je všude!

Předmět finanční správy

- **Obecný:** široká škála společenských vztahů, do kterých veřejná moc ingeruje s užitím forem a metod vlastních veřejné správě
- **FS:** společenské vztahy regulované normami finančního práva, do kterých veřejná moc ingeruje s užitím forem a metod vlastních veřejné správě

Předmět finančního práva

Předmět finanční správy

- *Ne všechny společenské vztahy tvořící předmět finančního práva jsou přímo vystaveny působení veřejné správy. Ne všechny normy finančního práva jsou realizovány formami a metodami veřejné správy.*

Předmět finančního práva

- Společenské vztahy, které vznikají, realizují se a zanikají v souvislosti s veřejnou finanční činností = finanční činnost státu a veřejné samosprávy
  1. V procesu tvorby, rozdělování a užití veřejných peněžních fondů,
  2. V souvislosti s fungování peněžního systému,
  3. V rámci veřejnoprávních ingerencí do finančního trhu.(segmenty klasického pojetí finančního práva)

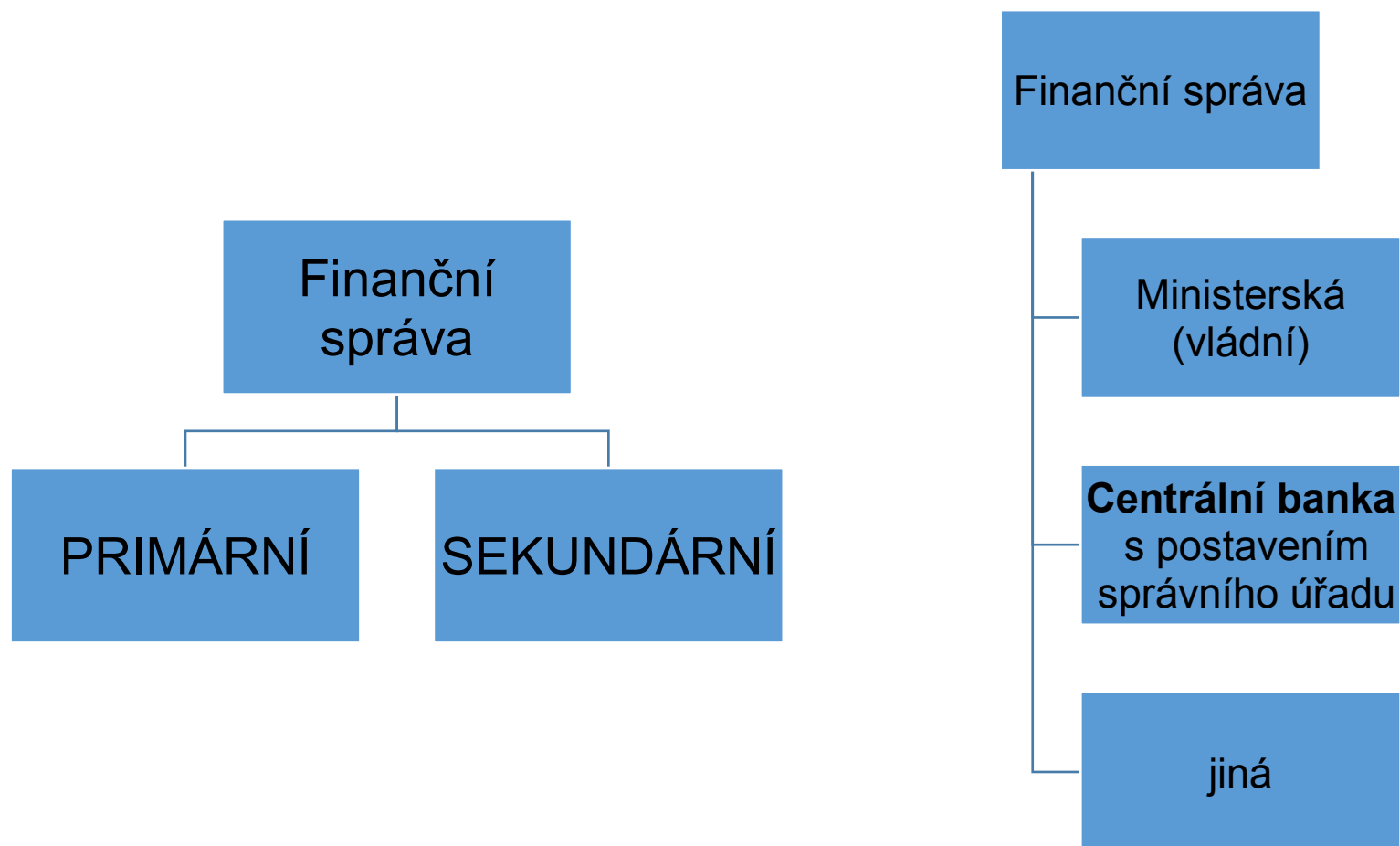
- Tyto společenské vztahy jsou regulovány normami finančního práva s využitím metody založené na administrativně právní metodě regulace:

Formy, metody, cíle, instituty a instituce veřejné správy.

Šíře předmětu finanční správy

- Je dána šíří záběru finančního práva
- různorodost forem a metod správních ingerencí
- institucionální rozmanitost
- obtížná systematizace
- dekoncentrace vykonavatelů finanční správy.

Prostředí realizace finanční správy

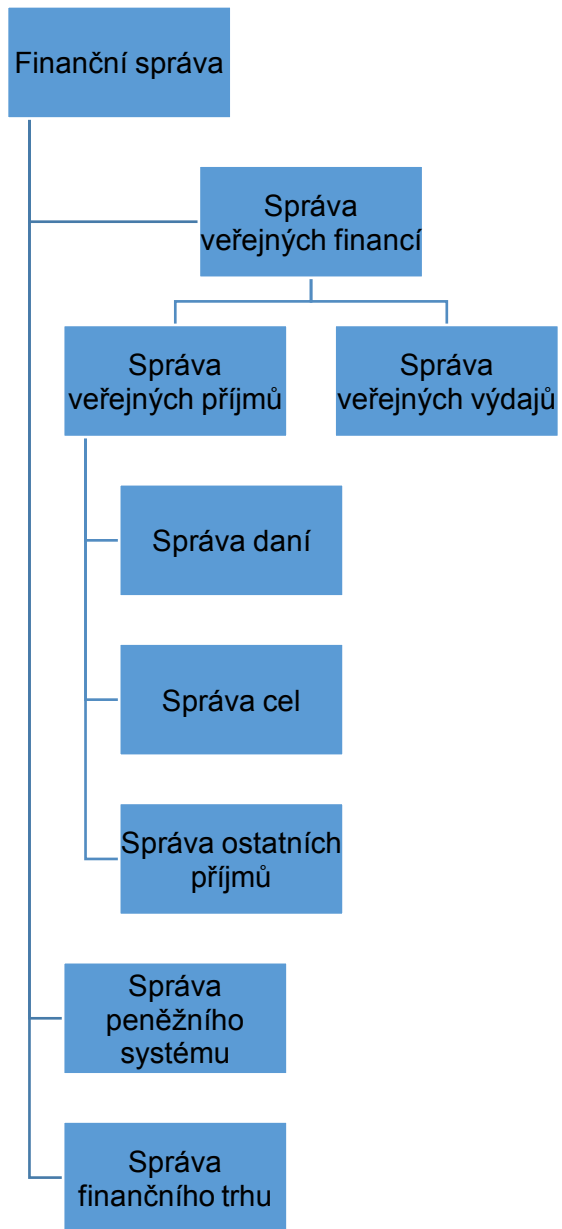

System organizace finanční správy

- věcné principy
- teritoriální principy
- koncentrace x dekoncentrace
- centralizace x decentralizace
- duální správa
- dělená správa
- organizační x funkční

Věcný princip organizace finanční správy

- Současná finanční správa v ČR není organizována na principu koncentrace a centralizace
- Rezortní správa financí
- Speciální finanční správa – institucionalizované veřejné peněžní fondy

Teritoriální principy

- Centrální finanční správa – MF, ČNB
- Administrativní členění státu – obec, okres, kraj (1960)
- Obvody podle systému územních samosprávných celků – obec (typ), VÚSC
- Vlastní obvody podle potřeb FS
- Kombinovaný systém teritoriální a funkční (pobočky ČNB)

Koncentrace x dekoncentrace

- Relativní
- Koncentrace v systému národních výborů
- Dekoncentrace – vytváření speciálních orgánů k výkonu finanční správy
- Tendence dílčí koncentrace – příprava reformy finanční správy – návrh

Centralizace x decentralizace

Centralizovaná finanční správa – pobočky

- ČNB
- Fondy

Decentralizace – fiskální federalismus

- Správa státních financí
- Správa financí územních samospráv
- Správa financí profesních (zájmových) veřejných korporací

Duální správa

- Správa vykonávaná dvěma orgány finanční správy bez vzájemného vrchnostenského vztahu
- Určující kritérium působnosti/příslušnosti: charakter (statut) adresáta FS
- Příklady:
  - devizové orgány** – MF, ČNB (do 1.7.2017)
  - FSČR:** obecné FÚ, Specializovaný FÚ

Dělená správa – funkční princip

- §§ 161-162 Daňového řádu
- Procesně dělená správa
- Institucionálně dělená správa

Nálezací řízení

Inkasní správa

Vymáhání

Podřazení segmentů finanční správy

- Primární FS: speciální dekoncentráty – FSČR, CSČR, ČNB
- Sekundární FS: svěřený výkon finanční správy v návaznosti na primární předmět správy, resp. primární účel existence instituce, nerespektuje se dělba moci.
- Příklad: výkon finanční správy soudy – správa veřejných financí, správa majetku ...

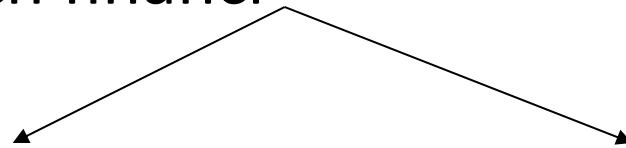
Věcné členění finanční správy

- Správa měny
- Devizová správa
- Dohled nad finančním trhem

- Správa veřejných financí

Primární

Sekundární

Primární správa veřejných financí

- Celní správa České republiky
- Finanční správa České republiky (od 1.1.2013)
- Územní finanční orgány (do 31.12.2012)

Sekundární finanční správa I

- Správa materiálního základu veřejného sektoru – svěřené prostředky
- Ekonomický základ veřejné správy
- Fiskální federalizmus
- Vykonavatelé

Sekundární finanční správa II

- Správa rozpočtových prostředků – rozpočtová kázeň!
- Správa rozpočtových příjmů:

Poplatky

„Lokální daně“

Jiné příjmy

- Rozpočtová kapitola
- Rozpočet zřizovatele
- Vlastní rozpočet – veřejná samospráva

Kontrolní mechanismy při finanční správě

- Přezkoumání hospodaření
- Audit
- Finanční kontrola ....

Doporučená literatura

TOMÁŠKOVÁ, Eva a Ivana PAŘÍZKOVÁ. Veřejné finance – ekonomické souvislosti. 1. dotisk 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2016. 136 s. ISBN 978-80-210-7749-2.

MRKÝVKA, Petr. Determinace a diverzifikace finančního práva. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 222 s. Acta Universitatis Brunensis No 436. ISBN 978-80-210-6041-8.

PAŘÍZKOVÁ, Ivana. Finance územní samosprávy. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 238 s. Edice učebnic č. 414. ISBN 978-80-210-4511-8.

MRKÝVKA, Petr. Finanční správa. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita Brno, 1997. 192 s. Acta Universitatis Brunensis Iuridica ; No 196. ISBN 80-210-1685-X.